

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____
_____ 2020

AVIZAT

Secția AȘM _____
_____ 2020

RAPORT ANUAL

**privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat
(2020-2023)**

MODERNIZAREA MECANISMELOR DE GUVERNARE
AXATE PE PROTECȚIA DREPTURILOR OMULUI,
cu cifrul 20.80009.1606.15

Prioritatea Strategică IV. Provocări Societale

Conducătorul proiectului

CIOBANU Rodica, dr.

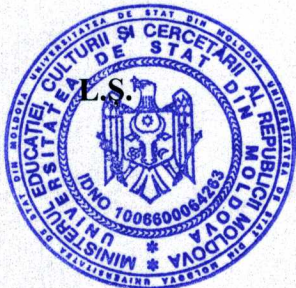
Prorector pentru activitate didactică

DANDARA Otilia, dr. hab.

Președintele Senatului

DANDARA Otilia, dr. hab.

Chișinău 2020

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Scopul prioritar al activității de cercetare a etapei anuale a fost axat pe identificarea și elucidarea specificului contextului social și juridic al guvernării în Republica Moldova din perspectiva eficienței mecanismelor actuale de protecție a drepturilor omului.

2. Obiectivele etapei anuale

I. Obiective orientate spre determinarea suportului teoretic și metodologic al cercetării, în care s-au inclus:

- Analiza multidimensională a specificului contextului social și juridic actual al RM;
- Documentarea și analiza surselor bibliografice existente;
- Identificarea priorităților și direcțiilor de cercetare specifice temei proiectului în derulare;
- Determinarea metodologiei cercetării bazate pe caracterului multidimensional și complex al tematicii proiectului;
- Formularea direcțiilor individuale de cercetare.

II. Obiective orientate spre obținerea materialului factologic prin aplicarea instrumentelor de măsurare/evaluare a situației actuale cu privire la guvernare și mecanisme de protecție a drepturilor omului. În acest sens obiectivele urmărite au fost:

- Evaluarea mecanismelor actuale de control și protecție a drepturilor omului în RM;
- Chestionarea gradului de satisfacție a cetățenilor asupra actului de guvernare și eficienței mecanismelor actuale de protecție a drepturilor omului;
- Evaluarea particularităților raportului autorități/instituții-cetățean în condițiile actuale;
- Aplicarea testului de verificare a calității de bună guvernare propus de Comisia Europeană în „Cartea albă privind guvernarea europeană”.

III. Obiective orientate spre analiză, interpretare și generalizare. În concordanță cu aceasta au fost formulate următoarele obiective:

- Sistematizarea materialului factologic obținut în rezultatul aplicării celor două chestionare;
- Analiza datelor obținute în rezultatul aplicării celor două chestionare;
- Interpretarea rezultatelor cu referire la principiile de guvernare și a respectării drepturilor omului;
- Suprapunerea rezultatelor obținute de echipa de cercetare cu datele altor cercetări;
- Generalizarea asupra problemelor identificate cu referire la protecția drepturilor omului în context național.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

Acțiuni orientate spre determinarea suportului teoretico-metodologic:

- Investigarea surselor bibliografice și a legislației pe direcțiile de cercetare din cadrul proiectului;
- Adaptarea metodologiei de tip interdisciplinar în vederea creșterii eficienței cercetării prin abordarea conjugată a direcțiilor de cercetare identificate;
- Elaborarea și aplicarea *Chestionarului cu privire la percepția cetățenilor asupra guvernării axate pe drepturile omului;*
- Elaborarea și aplicarea *Chestionarului cu privire la asigurarea de către autoritățile publice din RM a bunei guvernări axate pe drepturile omului;*
- Organizarea seminarului teoretic *Arii teoretico-metodologice a cercetării juridice;*
- Organizarea seminarului teoretic *Tendințe actuale în cercetarea mecanismelor de*

guvernare.

Ațiuni în vederea realizării eficiente a cercetării:

- Generalizarea asupra materialului factologic obținut;
- Elaborarea comunicărilor și a rezumatelor pentru conferința științifică națională cu participare internațională ***Integrarea prin cercetare și inovare***;
- Evaluarea rezultatelor etapei prin dezbateri publice (instruiri, seminare cu practicieni);
- Vizită de lucru în 2 centre universitare din străinătate specializate pe problematica proiectului de cercetare;
- Stabilirea parteneriatelor în vederea aplicării chestionarelor și implementării ulterioare a rezultatelor cercetării;
- Consultarea asupra conținutului Rapoartelor cu referire la protecția drepturilor omului în RM;
- Stabilirea relațiilor de colaborare cu centre de cercetare din țară și străinătate;

Ațiuni de evaluare, monitorizare și diseminare a activităților curente:

- Organizarea mesei rotunde ***Globalitatea dreptului la un mediu sănătos***;
- Organizarea mesei rotunde ***Experiențe de E-guvernare***;
- Participarea la conferințe științifice naționale și internaționale;
- Elaborarea și publicarea articolelor științifice în culegeri și reviste de specialitate;
- Prezentarea rezultatelor la conferința anuală dedicată drepturilor omului ***Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală***;
- Elaborarea proiectelor de cercetare doctorală în temeiul direcțiilor de cercetare a proiectului;
- Elaborarea rapoartelor intermediare și finale de activitate.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Organizate sedințe de lucru a echipei de proiect – lunar 1 sedință;
2. Elaborat și aplicat chestionarul *Studiu privind percepția cetățenilor asupra Bunei Guvernări axate pe drepturile omului*;
3. **Semnate 2 acorduri de colaborare** (MAI, CSP), în **curs de finalizare - 1** (Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat), la **etapa de discuții – 1** (Oficiul Avocatului Poporului);
4. Elaborat și aplicat chestionarul *Studiu privind asigurarea de către autoritățile publice din RM a bunei guvernări axate pe drepturile omului*;
5. Organizat seminarul teoretic *Arii teoretico-metodologice a cercetării juridice*;
6. Organizat seminarul teoretic *Tendențe actuale în cercetarea mecanismelor de guvernare*;
7. Participarea la conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare*;
8. Elaborată și înaintată spre publicare monografia colectivă *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în RM*;
9. Organizată masa rotundă *Globalitatea dreptului la un mediu sănătos*;
10. Planificată spre realizare masa rotundă *Experiențe de E-guvernare* (27 noiembrie 2020);
11. Planificată spre realizare conferința științifică națională cu participare internațională *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală (10-11 decembrie 2020)*;
12. Elaborate rapoarte pentru activitatea individuală a fiecărui cercetător;
13. Elaborate, argumentate și înaintate **2 proiecte de lege**: - *Proiectul Legii privind emisiile industriale*; - *Proiectul Legii privind modificarea legii privind evaluarea impactului asupra mediului*.
14. Diseminată activitatea prin participarea cu comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale;
15. Diseminată activitatea prin plasarea informațiilor despre activitate pe pagina net a LCS „Drept Public Comparat și E-guvernare”.
16. Organizate **3 instruirii** în domeniul aplicării drepturilor omului de mediu în sistemul normativ al RM: a) Instruirea „Particularitățile aplicării cadrului legal național privind protecția fondului forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier”. Beneficiari: Judecători, procurori, juriști, lectori universitari - data 19.06.2020; b) Seminar „Particularitățile aplicării cadrului legal național privind protecția subsolului”. Beneficiari: Judecători, procurori, juriști, lectori universitari – data 10.07.2020; c) Seminar „Evaluarea de mediu – aplicabilitatea practică, efectele juridice”. Beneficiari: Judecători, procurori, juriști, lectori universitari - data 19.10.2020.

5. Rezultatele obținute

Cercetarea realizată în perioada de referință a fost prioritar axată pe fundamentarea teoretico-metodologică a direcțiilor de cercetare, precum și profilarea etapelor de schimbare și a particularităților societale ale guvernării, cu accentuarea relevanței socio-juridice a modernizării guvernării axate pe drepturile omului. Suplimentar, s-a urmărit evaluarea capacității instituțiilor publice din Republica Moldova de a utiliza instrumente digitizate în guvernare, precum și evaluarea gradului de asigurarea a drepturilor omului în contextul implementării guvernării digitizate. Având în vedere faptul că transparența informațională reprezintă un element cheie a bunei guvernări, o atenție deosebită, a fost atrasă dreptului de acces la informație și dreptului la protecția datelor cu caracter personal, precum și capacității instituțiilor publice de a asigura echilibrul acestora.

În rezultatul investigațiilor realizate s-a stabilit că dimensiunile esențiale în care se

realizează abordările de natură teoretică, precum și cele metodologice de cercetare a guvernării prin raportare la procesele de modernizare și democratizare a societăților, având ca prioritate protecția drepturilor omului necesită o abordare complexă, interdisciplinară și multiaspectuală. Mai mult chiar, considerată o dimensiune esențială a contemporanității democratizarea nu poate fi tratată în afara guvernării. Sursele de bază utilizate profilează ariile comune de analiză și circumscriere a realităților social-statale în direcția facilitării procesului de tranziție la standardele bunei guvernări și implementarea bunelor practici la nivel național. Astfel, prin intermediul discursului științific al guvernării axate pe protecția drepturilor omului trebuie să se urmărească identificarea soluțiilor normativ-juridice pe termen lung în vederea instituirii în condițiile Republica Moldova a bunelor practici în relația persoană-stat (în sensul de guvernare)-drept. Or, un drept al omului este o revendicare atribuită prin simpla condiție de a fi ființă umană. La baza drepturilor omului stau valorile fundamentale: demnitatea umană, egalitatea, libertatea individuală, respectul pentru celălalt, nediscriminarea, toleranța, dreptatea și responsabilitatea. Aceste caracteristici sunt specifice tuturor domeniilor și categoriilor de drepturi. Pe parcursul ultimilor ani au fost identificate cazuri de ignorare / marginalizare a acestor drepturi, respectiv revitalizarea acestora atât pentru domeniul de cercetare, cât și aplicativ este o prioritate. În același timp, în cadrul cercetării au fost analizate schimbările și noile viziuni doctrinare lansate la nivel internațional (drepturile omului și schimbările climatice, drepturile omului și societatea în criză, drepturile omului și guvernarea etc.) și reglementările normativ-juridice naționale, precum este dreptul la participare în luarea deciziilor de mediu fără garantarea mecanismului de apărare în instanță, limitarea dreptului de participare și acces în situația Pandemiei COVID-19 etc.

Concomitent, drepturile social-economice se manifestă în calitate de indicator al posibilităților individului, dar și al statului, de a produce și repartiza bunuri necesare existenței umane. Aceste drepturi reies din natura socială a omului și solidaritatea membrilor societății. Revendicarea acestor drepturi constituționale este un proces, care include atât solicitarea propriu-zisă, cât și reacția la aceste solicitări din partea organelor statului. Astfel, s-a accentuat problema libertății și solidarității, desprinzându-se ipostaze în care se încadrează și indică necesitatea modernizării guvernării orientate spre asigurarea mecanismelor de protecție a drepturilor omului. Datorită identificării unor forme de manifestare a libertății, accentul fiind pus pe libertatea politică ca una din formele de manifestare a libertății sociale, s-a stabilit posibilitatea materializării reale a acesteia prin intermediul drepturilor politice fundamentale. În acest context, ideea cooperării și solidarității sociale în condițiile constituționalismului contemporan, a accentuat importanța evoluării statului în calitate de instrument al consimțământului și compromisului social, pentru asigurarea unui echilibru al diversității de interese private și colective care se manifestă în societatea Republicii Moldova. Pornind de la faptul că orice Constituție trebuie să asigure echilibrul dintre valorile libertății cu responsabilitatea reciprocă a cetățeanului și statului, se recomandă includerea în articolul 10 din Constituția Republicii Moldova a dispoziției referitoare la solidaritatea socială și căile de asigurare a acesteia.

De asemenea, un regim contemporan democratic impune cerințe și față de calitatea și eficiența justiției – într-o abordare de organizare și funcționare a autorităților și instituțiilor publice și a instanțelor judecătorești, finalitatea fiind calitatea actului de justiție și încrederea societății în acest component al puterii de stat. Realitatea juridică națională ne indică că valorificarea drepturilor și libertățile omului nu este posibilă fără o justiție de calitate,

credibilă în perceperea socială. Justiția, în calitate de element obligatoriu a unei democrații viabile – mediu de promovare și protejare a drepturilor omului, necesită a deține capacitatea decizională și, indiferent de evenimentele politice, de a asigura accesul la justiție. În baza standardelor internaționale pertinente și a doctrinei juridice, tindem să identificăm criteriile de evaluare a calității și eficienței a așa activități precum inspecția judiciară, în vederea valorificării autogovernării judecătorești pe dimensiunea îmbunătățirii de ansamblu a activității Justiției ca serviciu public, protector și garant al Drepturilor Omului. Justiția, ca putere în stat și serviciu public, relaționează direct cu membrii societății, hotărârile judiciare afectând – la fel de direct și uneori imediat – Drepturile Omului; din acest punct de vedere, în activitatea sa, Justiția trebuie să promoveze echitatea, umanismul, să dea dovadă de independență, imparțialitate, integritate, incoruptibilitate, să asigure tuturor justițiabililor liberul acces la justiție și dreptul la un proces echitabil, demonstrând, astfel, preocuparea necondiționată pentru protecția Omului, a Drepturilor și Libertăților sale, în calitate de valori fundamentale ale unui Stat de Drept.

În particular, în analiza orientată spre modernizarea mecanismelor de guvernare nu trebuie de neglijat și drepturile persoanelor din locurile de detenție. S-a stabilit că, evoluția prosocială a abordării față de persoanele aflate în detenție, respectarea drepturilor omului întemnițat, este de neconceput fără respectarea principiilor de organizare și funcționare a unei guvernări ce urmărește respectarea drepturilor omului, atât la nivelul autorității centrale, cât și la nivelul instituțiilor subordonate și a subdiviziunilor structurale: transparență și răspundere, economicitate, eficiență și eficacitate, legalitate și echitate, etică și integritate în activitatea entității publice care asigură executarea pedepselor privative de libertate. În același context, nu putem nega influența directă a regimului politic, a modului în care se exercită autoritatea pentru a gestiona resursele economice naționale și sociale dedicate dezvoltării raporturilor execuțional-penale, dar și capacitatea instituției responsabile de a elabora, formula și implementa acțiuni și a-și onora funcțiile, prin creșterea gradului de răspundere a managerilor și funcționarilor acesteia. Pentru a asigura standardele bunei guvernări în contextul gestionării locurilor de detenție și pentru respectarea drepturilor persoanelor private de libertate, instituțiile publice trebuie să identifice și să investească în soluții reale, realizabile, pe termen scurt și pe termen lung, or valența principală de la care trebuie să pornească poziția guvernării față de locurile de detenție este că acolo se află – oameni.

O trăsătură importantă a organelor administrației publice este că întreaga lor activitate se desfășoară atât în interesul statului, al unităților administrativ-teritoriale, cât și al particularilor (persoane fizice și juridice). Serviciile publice desconcentrate din cadrul administrației publice de specialitate promovează principiile unei administrații responsabile, centrate pe cetățeni. Realizarea principiilor bunei guvernări nu este posibilă fără asigurarea unui nivel de responsabilizare a administrației publice de specialitate. Cetățenii trebuie să beneficieze de servicii publice integrate, oportune și de calitate. În acest sens se impune necesitatea revizuirii atitudinilor funcționarilor din cadrul administrației publice față de necesitățile cetățenilor, iar politicile acestor autorități trebuie orientate către nevoile și interesele acestuia.

Totodată, având în vedere intrarea în vigoare a noilor prevederi a Codului administrativ, am constatat că prin prisma noilor reglementări „reprezentanții instituțiilor publice frecvent confundă solicitările de acces la informații cu petițiile, încălcând astfel dreptul cetățenilor de a beneficia de acces liber la informația de interes public. Astfel, întru promovarea unor

practici legale de aplicare a prevederilor Codului administrativ dar și Legii privind accesul la informație, au fost prezentate metodologii de evaluare și diferențiere a problemelor juridice enunțate. Mai mult, considerată o dimensiune esențială a contemporaneității democratizarea și drepturile omului nu pot fi tratate înafara guvernării, care să ofere instrumente suficiente de asigurarea a ordinii publice, a securității individuale și naționale, a asigurării unui mediu neprimejdios de viață în carea poate fi realizată personalitatea umană.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de publicații

Monografii:

1. CIOBANU, R. *Reperetele constituirii unei metodologii interdisciplinare în drept*. Chișinău: ArtPoligraf, 2020. 344 p. ISBN 978-9975-3462-3-8.

Articole în reviste științifice de peste hotare:

articole în reviste Web of Science și SCOPUS;

1. PANTEA, Oleg. The specific of "contravention fines" in the legal regulation of the legislation of the Republic of Moldova and Romania - elements of comparative law. În: *Multidisciplinary Research Journal COGITO* (is included in Scopus). Vol. XII, no. 1 / March, 2020, p. 102-109. ISSN 2068-6706.
2. NEGRU, A., CRECIUN, N. Should the Judicial Inspection Body Care about Judicial Corruption? The Cases of Moldova and Romania. În: *Cogito. Multidisciplinary Research Journal*, vol.XII, no.3, September, 2020, p. 118-152. ISSN 2068-6706.

articole în alte reviste recunoscute peste hotare

1. ARAMA, E., CIOBANU, R. Validarea metodologiei juridice în interacțiunea dintre teoria și practica dreptului. În: *Convergențe spirituale Iași-Chișinău*. Iași, nr.16-17/2020. p.277-288. ISSN 2343-9661.

Articole în reviste științifice naționale acreditate

articole în reviste de tipul B;

1. CIOBANU, R., ROSCA, M. Premize metodologice de evaluare a mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului. În: *Akados*. Nr. 3, 2020, p. 86-94. ISSN 1857-0461.
2. CIOBANU, R. Standards of efficiency in conceptualizing the professionalism in law. În: *Revista Institutului Național al Justiției*. Chișinău. Nr. 3 (54), 2020. p. 39-48. ISSN 1857-2405.
3. CRECIUN, N. La protection juridique des juges poursuivis pénalement par des mécanismes d'autogouvernement judiciaire. În: *Revista Institutului Național al Justiției*. Nr. 1(52), 2020, p. 52-60. ISSN 1857-2405.
4. NEGRU, A., JOSANU, C. Incadrarea societății civile în procesul de autoadministrare a justiției realizat prin instituția Consiliului Superior al Magistraturii. În: *Revista Institutului Național al Justiției*. Nr. 2 2020, p. 30-33. ISSN 1857-2405.
5. PANTEA, O. Aplicarea sancțiunii „Avertismentul” în legislația contravențională a Republicii Moldova și a României. În: *Analele Universității de Vest din Timișoara – Seria Drept*. Nr. 2, p. 278-283. ISSN 1843-0651.
6. MOCANU V. Protecția datelor cu privire la starea de sănătate. În: *Revista Institutului Național al Justiției*. 2020, nr. 2(53), pp. 46-49. ISSN 1857-2405.

Materiale în lucrările conferințelor științifice internaționale:

materiale la conferințe desfășurate peste hotare

1. ARAMĂ, E., CHISARI-LUNGU, O. Încercări de reorganizare a justiției basarabene la începutul anului 1918. În: *Dreptul românesc la 100 de ani de la Marea Unire*. București: editura Hamangiu, 2020, p. 127-139. ISBN 978-606-27-1468-0.
2. CIOBANU, R., NEGRU, A. Convergențe ideatice în știința juridică din spațiul românesc. București: Editura Hamangiu, 2020. p. 214-238. ISBN 978-606-27-1468-0.
3. CIOBANU, R., ROSCA, M. Moldovan Diaspora's Social Networks: Political Mobilization and Participation. În: *Central and Eastern European e/Dem and e/Gov Days 2020*. Budapesta, 2020. ISSN 2520-3401. p. 323-335.
4. IORDANOV, I-R., BOGDEVICI, O. The characteristic of old pesticide storages contaminated by POPs substance situated close to Nistru river banks. In: *Biogeochemical innovations under the conditions of the biosphere techno genesis correction, international bio-geochemical symposium*. 2020, V. II, p. 148-158. ISBN 978-9975-150-59-0.
5. PANTEA, O. Application of „penalty points” as a contraventional sanction in the regulation of the legislation of the Republic of Moldova, Romania and Ukraine – the aspects of comparative law. În: *Materialele Conferinței internaționale „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”*, Iasi, 30 octombrie 2020, p. 283-290. ISBN 978-606-685-744-4.

materiale la conferințe desfășurate în Republica Moldova

1. CIOBANU, R. Construcția unei teorii a drepturilor omului: între rațiune și lege. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în societatea informațională*. Chișinău: ArtPoligraf, 2020, p. 46-60. ISBN 978-9975-3462-2-1.
2. CRECIUN, N. Confidentiality and Transparency in the Judicial Inspection Works. The Case of the Republic of Moldova. În: *Perspectivile și problemele integrării în spațiul European al cercetării și educației*, Cahul, 2020, p. 121-127. ISSN 2587-3563. E-ISSN 2587-3571. ISBN 978-9975-88-060-2.
3. CRECIUN N. Professional legal culture and legal consciousness – premises of the efficiency and credibility of the judicial inspection body. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în societatea informațională*. Chișinău: ArtPoligraf, 2020, p. 420-437. ISBN 978-9975-3462-2-1.
4. ERHAN I. Impactul documentelor de politici naționale în domeniul ordinii și securității publice asupra protecției drepturilor omului, caracteristici distinctive și mecanisme de implementare. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în societatea informațională*. Chișinău: ArtPoligraf, 2020, p. 139-146. ISBN 978-9975-3462-2-1.
5. GUCEAC, I. Unele aspecte ce țin de garantarea libertății de exprimare în legislația Republicii Moldova. In: *Materiale ale Conferinței științifice internaționale Teoria și practica administrării publice 22 mai 2020*. Chișinău, Combinatul Poligrafic, 2020, p. 7-15. ISBN 978-9975-3240-9-0.
6. IORDANOV, I-R., PUNGA, I. Reglementarea emisiilor de aer, apă și sol prin perspectiva garantării dreptului la un mediu sănătos. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în societatea informațională*. Chișinău: ArtPoligraf, 2020, p. 291-314. ISBN 978-9975-3462-2-1.
7. MOCANU, V. Oportunitățile guvernantei electronice în timp de criză. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în societatea informațională*. Chișinău: ArtPoligraf, 2020,

p. 182-206. ISBN 978-9975-3462-2-1.

8. SLUSARENCO, S. Particularitățile prelungirii mandatului unor funcții de demnitate publică. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în societatea informațională*. Chișinău: ArtPoligraf, 2020, p.220-228. ISBN 978-9975-3462-2-1.

Rezumate la conferințe științifice naționale cu participare internațională:

1. ARAMĂ, E. Teleeducația juridică: învățăminte din timpul pandemiei În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*. p. 220-225. ISBN 978-9975-152-48-8.
2. CIOBANU, R. Reconceptualizarea dreptului din perspectivă paradigmatică. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*. p. 188-194. ISBN 978-9975-152-48-8.
3. CRECIUN, N. Criteria for evaluating quality and efficiency of the Judicial Inspection activity. În: *Integrare prin cercetare și inovare*. . În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*. p. 208-213. ISBN 978-9975-152-48-8. ISBN 978-9975-152-49-5.
4. GUCEAC, I. Solidaritatea socială – condiție prioritară pentru stabilitatea orânduirii constituționale a Republicii Moldova. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*, p. 230-235. ISBN 978-9975-152-48-8.
5. PANTEA, O. General characteristics of the “contraventions affecting the operations of public authorities” in the legal framework of the Republic of Moldova. În: *Сборник тезисов научно-практической международной конференции „Практическое значение современных научных исследований 2020” (The practical significance of modern scientific research 2020)*, Украина, Одесса, 8-9 апреля 2020 года, с. 65-70.
6. PANTEA, OLEG. Caracteristica generală a contravențiilor prevăzute la Capitolul XV din Codul contravențional al Republicii Moldova. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*. p. 254-260. ISBN 978-9975-152-48-8.
7. ERHAN, I. Analiza competențelor poliției prin prisma protecției drepturilor omului - aspecte teoretice și practice. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*. p. 219-226. ISBN 978-9975-152-48-8.
8. MOCANU, V. Implementarea rezilienței în domeniul judiciar prin extindere practicii de utilizare a aplicațiilor de videoconferință. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*. p. 204-208. ISBN 978-9975-152-48-8.
9. SLUSARENCO, S. Evaluarea activității serviciilor publice desconcentrate din perspectiva deschiderii către cetățean. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020*. p. 194-199. ISBN 978-9975-152-48-8.
10. NEGRU, A. Perspective judiciare în condiții de izolare socială. În: *Rezumatele*

comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020. p. 199-204. ISBN 978-9975-152-48-8.

11. NEGRU, A., JOSANU, C. Mecanisme juridice de selectare a reprezentanților societății civile în Consiliul Superior al Magistraturii. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020.* p. 236-241. ISBN 978-9975-152-48-8.
12. CHISARI-LUNGU, O. Realizarea competențelor funcționale de către organele administrației publice pe perioada de pandemie generată de virusul Covid-19. În: *Rezumatele comunicărilor la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 10-11 noiembrie 2020.* p. 171-175. ISBN 978-9975-152-48-8.

Lucrări metodico-didactice:

Manuale

1. PANTEA, O. *Drept contravențional*. Chișinău, 2020. 274 p. ISBN 978-9975-152-43-3.
7. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de prezentări (comunicări, postere, teze/rezumat/abstracte) la foruri științifice.

Rapoarte și comunicări la conferințe internaționale:

1. Creciu N. Confidentiality and Transparency in the Judicial Inspection Works. The Case of the Republic of Moldova. Conferința științifică internațională *Perspectivile și problemele integrării în spațiul European al cercetării și educației*, 5 iunie 2020, Cahul.
2. Pantea O. General characteristics of the “contraventions affecting the operations of public authorities” in the legal framework of the Republic of Moldova. Conferința științifică internațională „*Практическое значение современных научных исследований 2020*” (The practical significance of modern scientific research 2020), Ucraina, Odessa, 8-9 aprilie 2020.
3. Pantea O. The process of establishing and examination of the contraventions by the national Anti-corruption Center – case study. Conferința internațională „*Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor*”, consacrată celor 75 de ani de la fondarea Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, 9 octombrie 2020.
4. Pantea O. Application of „penalty points” as a contraventional sanction in the regulation of the legislation of the Republic of Moldova, Romania and Ukraine – the aspects of comparative law. Conferința internațională „*Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*”, Iași, 30 octombrie 2020.
5. Ciobanu R. Reconceptualizarea paradigmei drepturilor omului: între criză și normalitate. Conferința Științifică Internațională *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*. 30 octombrie, 2020, Iași, România. Ediția a-XVI-a.
6. Ciobanu R. Valențe interdisciplinare de re-evaluare a relației persoană-stat-drept în condițiile crizei pandemice. *Școala internațională de metodologie în științele socio-umane*. Ediția a IV-a, 19-20 noiembrie, 2020.
7. Negru A. Valoarea justiției constituționale în societatea contemporană. Conferința internațională: „*Justiția Constituțională și Reacția Societății: Când Soluțiile Curților*

Constituționale se Află în Dezacord cu Opiniile Majoritare din Societate”, 25 ani de la formarea Curții Constituționale a Republicii Moldova. 25 februarie, 2020, Chișinău.

8. Negru A. Valori și principii fundamentale ale justiției în context european. Conferința Științifică Internațională *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*. 30 octombrie, 2020, Iași, România. Ediția a-XVI-a.

Rapoarte și comunicări la conferințe naționale cu participare internațională:

1. Guceac I. Solidaritatea socială – condiție prioritară pentru stabilitatea orânduirii constituționale a Republicii Moldova. Conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare*. 10-11 noiembrie, 2020. USM
2. Guceac I. Restrângerea libertății de exprimare în condițiile societății democratice. Conferința științifică națională cu participare internațională *Statul, Securitatea și drepturile omului în era digitală*. 10-11 decembrie, 2020. USM
3. Creciu N. Criteria for evaluating quality and efficiency of the Judicial Inspection activity. Conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare*. 10-11 noiembrie, 2020, USM.
4. Pantea O. Caracteristica generală a contravențiilor prevăzute la Capitolul XV din Codul contravențional al Republicii Moldova. Conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare*. 10-11 noiembrie, 2020. USM.
5. Pantea O. Legal analysis of the "contraventions that attempt to the public order and public security" in the regulation of the Republic of Moldova legislation. Conferința științifică națională cu participare internațională *Statul, Securitatea și drepturile omului în era digitală*. 10-11 decembrie, 2020. USM.
6. Ciobanu R. Reconceptualizarea dreptului din perspectivă paradigmatică. Conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare*. 10-11 noiembrie, 2020. USM
7. Ciobanu R. Profesionalismul – un criteriu de cuatificare a guvernării axate pe drepturile omului. Conferința științifică națională cu participare internațională *Statul, Securitatea și drepturile omului în era digitală*. 10-11 decembrie, 2020. USM
8. Negru A. Perspective judiciare în condiții de izolare socială. Conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare*. 10-11 noiembrie, 2020. USM
9. Negru A. Mecanisme juridice de selectare a reprezentanților societății civile în Consiliul Superior al Magistraturii. Conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare*. 10-11 noiembrie, 2020. USM

Comunicări la conferințe naționale:

1. Guceac I. Unele aspecte ce țin de garantarea libertății de exprimare în legislația Republicii Moldova. Conferința științifică internațională *Teoria și practica administrării publice*, 22 mai 2020, Chișinău.

Rapoarte, comunicări și intervenții la seminare teoretice (2):

1. Seminarul teoretic *Arii teoretico-metodologice a cercetării juridice* - 29.05.2020

1.1. Rapoarte prezentate (1):

- Ciobanu R. *Relevanța metodologiilor interdisciplinare în cercetarea mecanismelor de guvernare axate pe drepturile omului*.

1.2. Comunicări pe marginea valorificării metodologiei (2):

- Mocanu V. *Oportunitățile TIC în implementarea metodologiei interdisciplinare în evaluarea guvernării*
- Iordanov R. *Adaptarea modelelor de cercetare și evaluare existente la contextual național.*

1.3. **Prezentarea și evaluarea metodologiei de chestionare:**

- Ciobanu R. *Prezentarea chestionarului de evaluare a opiniilor cetățenilor*
- Iordanov R., Mocanu V. *Prezentarea chestionarului de evaluare a opiniilor funcționarilor publici*

1.4. **Evaluarea chestionarelor și a metodologiei:** Arama E., Guceac I., Negru A., Creciun N.

1.5. **Intervenții (5):** Chisari-Lungu O., Slusarenco S., Erhan I., Pantea O., Arama E.,

2. Seminarul teoretic **Tendințe actuale în cercetarea mecanismelor de guvernare - 26.10.2020**

2.1. **Rapoarte prezentate (3):**

- Negru A., *Valorificarea justiției contemporane prin calitate și eficiență*
- Slusarenco S. *Identificarea ideilor diriguitoare cu privire la buna guvernare*
- Pantea O. *Creșterea gradului de răspundere a managerilor din cadrul sectorului public*

2.2. **Comunicări (1):**

Ciobanu R. *Dimensiuni ale cercetării mecanismelor de guvernare.*

2.3. **Intervenții (2):** Guceac I.; Iordanov R.

2.4. **Participare directă (9 persoane):** Erhan I., Creciun N., Mocanu V., Colțeniuc A., Arama E., Jecev I., Chicu O., Mărgineanu V., Ungureanu A.

Rapoarte, intervenții și comunicări la masă rotundă (2):

- Masa rotundă **Globalitatea dreptului la un mediu sănătos - 05.06.2020**

Raportori:

- Guceac I. *Universalismul dreptului la un mediu sănătos de viață*
- Iordanov R., *Integritatea în domeniul mediului.*
- Erhan I., *Ordinea publică și securitatea*

Intervenții: Negru A., Mocanu V., Dumneanu V., Vlaicu V., Ciobanu R., Slusarenco S., Chisari-Lungu O., Pantea O.

Participanți: 24 persoane (echipa proiectului și membri ai Departamentului Drept Public, USM).

- Masa rotundă **Experiențe de E-guvernare – 27.11.2020**

Raportori: Mocanu V., Pantea O., Arama E.

Comunicări (3): masteranzii programului drept public și guvernare electronică

Intervenții: echipa de proiect

Participanți: 30 persoane (masteranzi și echipa proiectului de cercetare)

Proiecte de acte normative și documente de argumentare științifică pentru acestea (2):

1. Proiectul Legii privind emisiile industriale,
2. Proiectul Legii privind modificarea legii privind evaluarea impactului asupra mediului.

8. Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală

Nu sunt.

9. Materializarea rezultatelor obținute.

Rezultatele cercetărilor din primul an de activitate s-au materializat în:

- **Chestionare elaborate și aplicate (2).** Chestionarele au oferit materialul factologic necesar și util în identificarea naturii practicilor de guvernare în RM, precum și opinia

funcționarilor instituțiilor de stat cu referire la direcțiile de modernizare. Datele obținute, prelucrate și interpretate vor fi materializate în raportul de chestionare, și utilizat în continuarea cercetărilor la etapa următoare. La nivel social, rezultatele obținute prin chestionare vor determina conștientizarea problemelor înregistrate de către reprezentanții autorităților centrale și locale, exprimă așteptările cetățenilor precum și reflectă piste de valorificate orientate spre modernizare;

- **Monografie monoautor (1)** – reprezintă un studiu teoretico-aplicativ, în care se reflectă valențele teoretice și metodologice de cercetare interdisciplinară aplicabilă și utilă pentru științele juridice actuale. Lucrarea este un suport solid pentru doctoranzii Școlii Doctorale Științe Juridice în fundamentare metodologiei cercetărilor individuale;
- **Monografie colectivă (1)**. Conține compartimente ce generalizează asupra fundamentării teoretico-metodologice a cercetărilor din proiect. Lucrarea va fi o sursă importantă pentru mediul academic, în particular pentru cadre didactice, în calitate de material didactic în formarea profesională a specialiștilor, precum și pentru studenți, masteranzi, doctoranzi în vederea realizării propriilor cercetări;
- **Culegerea de articole științifice** Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală (2)- Modalitate de evaluare și dezbateră publică a cercetărilor realizate de echipa de proiect prin suprapunere cu cele realizate de cercetători din țară și de peste hotare. Lucrarea conține analize pertinente, complexe, multiaspectuale ce se încadrează în paradigma actuală de cunoaștere. Formula extinsă de prezentare a comunicărilor sub formă de articole științifice conține concluzii și recomandări orientate spre creșterea gradului de protecție a drepturilor omului, a calității guvernării, a asigurării securității sociale și individuale.
- **Articole științifice (20)** – publicate în țară și peste hotare, ceea ce contribuie la creșterea vizibilității cercetărilor la nivel regional;
- **Rezumate la conferințe naționale cu participare internațională publicate (11)**. Rezumatele reflectă direcțiile de cercetare și formula de abordare convergentă a acestora în concordanță cu obiectivele proiectului de stat;
- **Materiale didactice (2)** – Utilizate ca sursă de instruire, orientată spre maximalizarea rezultatului procesului de învățare și creșterea profesionalismului;
- **Proiecte de cercetare doctorală validate (5)** - Proiectele de cercetare validate de MECC au fost formulate în temeiul tematicii proiectului de cercetare, care odată realizate vor reflecta în formula exhaustivă dimensiunile unor realizări pe problematicile înguste, dar tratate vast, ce vor oferi recomandări și vor oferi o plus valoare obiectivelor urmărite în cadrul proiectului de stat.

10. Dificultățile în realizarea proiectului

- Unele activități planificate au fost realizate cu întârziere din cauza restricțiilor provocate de COVID-19;
- Nu au fost posibile schimburile de experiență cu centre de cercetare din exterior din cauza restricțiilor de deplasare;
- Lipsa de deschidere a instituțiilor de stat în vederea acumulării materialului factologic și diseminării cercetărilor realizate se prezintă ca un serios impediment în creșterea eficienței activităților planificate;
- Incertitudinea organizațională și funcțională a anumitor autorități publice autonome,

determinată de aspecte politice în realitatea juridică națională;

- Existența resurselor doctrinare naționale modeste pentru domeniul expus cercetării.

11. Concluzii.

Societățile contemporane explorează diferite modalități de promovare și consolidare a guvernării democratice, adesea viciată în urma conflictelor violente, în urma dispariției regimurilor autoritare și a crizelor (politice, economice, pandemice), iar problematica drepturilor omului și problemele de guvernare depășesc frontierele naționale.

Abordată prin asociere cu respectarea drepturilor omului, subliniem importanța instituțiilor democratice în realizarea bunei guvernări, capabile de a oferi suficiente instrumente și mecanisme de protecție juridică și socială. În această conjunctură, democrația este concepută acum nu numai ca un scop în sine, ci și ca un mijloc de realizare a drepturilor (economice, politice și sociale). Totodată, acceptând că în condițiile democrației participarea, dialogul, consensul, transparența, responsabilitatea și statul de drept fac statul mai reprezentativ și capabil să răspundă în mod adecvat preocupărilor cetățenilor săi, considerăm că aceste condiții sunt indispensabile și pentru creșterea respectului față de persoană și drepturile acesteia, tratată în formula kantiană prin care omul este un scop în sine.

În rezultat, tratarea problematicii mecanismelor de guvernare axate pe drepturile omului, datorită vastității, dar și importanței sale necesită abordări cuprinzătoare care să includă interdependențele dintre dimensiunea instituțională și cea umană, dintre dimensiunea civilă, culturală, economică, politică și socială, dintre ceea ce este și ceea ce trebuie să fie.

Contemporary societies explore different ways of promotion and consolidation of democratic government, often vitiated by violent conflicts, the disappearance of authoritarian regimes and (political, economic, pandemic) crisis, but the issue on human rights and the governance crosses the national borders.

Approached through association with the respect of human rights, we emphasize the importance of democratic institutions in the realization of good governance, able to offer sufficient tools and mechanisms of legal and social protection. In this conjuncture, democracy is now conceived not only as a purpose in itself, but also as means of realization of (economic, political and social) rights. Also, being accepted that, in conditions of democracy, participation, dialogue, consensus, transparency, responsibility and the rule of law make the State more representative and capable to respond adequately to the concerns of its citizens, we consider these conditions are indispensable for increasing the respect for the person and its rights, treated in the Kantian formula, the person being a goal in itself.

As a result, addressing the issue on governing mechanisms focused on human rights, due to their immensity and importance, needs comprehensive approach which includes interdependencies between institutional and human dimensions, between civil, cultural, economic, political and social dimensions, between what exists and what should exist.

Coordonatorul de proiect / CIOBANU Rodica, dr.

Data: 19.11.2020

Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare nr.109-PS din 03 ianuarie 2020

Cifru proiectului: 20.80009.1606.15

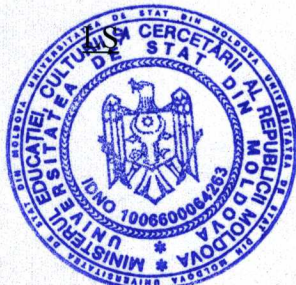
Cheltuieli, mii lei						
Denumirea	Cod		Anul de gestiune 2020			
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat	Executat	Sold
Remunerarea muncii angaj. conf. statelor	211180	397,8		397,8	397,8	
Contribuții de asigurări sociale de stat oblig.	212100	71,6		71,6	71,6	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	212200	17,9		17,9	17,9	
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	42,4	-42,4			
Servicii editoriale	222910		+46,4	46,4	46,4	
Servicii de protocol	222920	18,8	-10,8	8,0	8,0	
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110	2,2		2,2	2,2	
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	9,3	+6,8	16,1	16,1	
Total		560,0	0,0	560,0	560,0	0,0

Prorector pentru activitatea didactică *[Signature]* / DANDARA Otilia, dr. hab.

Contabil șef *[Signature]* / COJOCARU Liliana

Conducătorul de proiect *[Signature]* / CIOBANU Rodica, dr.

Data: 24.XI.2020

Componenta echipei proiectului

Cifrul proiectului: 20.80009.1606.15

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Ciobanu Rodica	1973	dr	0.5	03.01.2020	31.12.2020
2.	Mocanu Veronica	1985	dr	0.5	03.01.2020	31.12.2020
3.	Iordanov Rodica	1976	dr	0.5	03.01.2020	31.12.2020
4.	Negru Andrei	1971	dr. hab.	0.5	03.01.2020	31.12.2020
5.	Guceac Ion	1963	dr. hab.	0.5	03.01.2020	31.12.2020
6.	Slusarenco Svetlana	1975	dr.	0.5	03.01.2020	31.12.2020
7.	Pantea Oleg	1980	dr.	0.5	03.01.2020	31.12.2020
8.	Erhan Ianus	1980	dr.	0.5	03.01.2020	31.12.2020
9.	Chisari-Lungu Oxana	1980	dr.	0.5	03.01.2020	Suspendat 10.09.2020
10.	Creciu Natalia	1986		0.5	03.01.2020	31.12.2020

Ponderele tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	20,0%
---	-------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2020					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Aramă Elena	1949	dr. hab.	0,5	11.09.2020

Ponderele tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	10,0%
--	-------

Prorector pentru activitatea didactică / DANDARA Otilia, dr. hab.

Contabil șef / COJOCARU Liliana

Conducătorul de proiect / CIOBANU Rodica, dr.

Data: 24.11.2020

